

Educational Policies in Skill Enhancement and Career Guidance: A Comparative Approach of Students in Germany and Japan

1. Amir Reza Narimani
2. Reza Omidifar

- **Article Type:** Review Paper
- **Vol. 34 | No. 2 | Serial 94 | Jun. 2024**
- **Received:** 2025.01.04
- **Revised:** 2025.04.08
- **Accepted:** 2025.04.30
- **Published Online:** 2025.05.02
- **Pages:** 23-38
- **P-ISSN:** 1027-2690
- **E-ISSN:** 2783-4514

Abstract

Global economic transformations, the advancement of new technologies, and the dynamic evolution of labor market structures have brought higher education systems into a complex array of challenges. Universities worldwide can no longer function solely as centers for theoretical knowledge production. Instead, they must be institutions that equip students with practical job skills and adaptive capabilities suited to fast-changing work environments. This transition requires a comprehensive rethinking of policies, educational structures, and curriculum content. In this context, skill development and career guidance are emerging as two critical components for the effectiveness of modern higher education systems—issues that have gained increasing attention among policymakers in recent decades.

With rising graduate unemployment and widespread dissatisfaction among employers regarding the competencies of university graduates, many countries are searching for viable models to strengthen the link between academic education and the labor market. Germany and Japan are among the countries that, through coherent strategies and structural reforms, have succeeded in establishing effective systems of vocational education, reducing unemployment, and improving job satisfaction. This study offers a comparative examination of these two nations, aiming to identify transferable insights that can support policy improvements in other national contexts.

The study adopts a qualitative, comparative-analytical approach, grounded in the theoretical framework of Bray and Thomas (1995), which proposes three core dimensions for comparative educational analysis: unit of analysis, thematic aspects, and contextual factors. In this study,

Keywords

Career Guidance, Educational Policy, Skill Development, Dual Education System, Employability, Comparative Education.

1. PhD in Human Resources Management, Faculty Member at the University of Tehran, Tehran, Iran (Corresponding Author)
narimani@ut.ac.ir
ORCID: 0009-0004-9552-4452
2. PhD in Educational Management, Faculty Member at the University of Tehran, Tehran, Iran
m.omidi93@ut.ac.ir
ORCID: 0000-0002-3751-5951

Cite This Paper: Narimani, A. R., Omidifar, R. (2024). Educational Policies in Skill Enhancement and Career Guidance: A Comparative Approach of Students in Germany and Japan. *Rahyft*, 34 (2), 23-38. (Persian).

DOI: 10.22034/RAHYAFT.2025.11809.1537

Publisher: National Research Institute for Science Policy (N.R.I.S.P)

the unit of analysis is the country; the thematic dimensions include vocational education structures, university–industry collaboration, cultural and organizational attributes, and employability outcomes. The contextual dimension addresses institutional, economic, and social characteristics of each nation.

Data for the study were gathered through documentary analysis and systematic literature review, focusing on scholarly research, official government reports, and international policy documents from 2018 to 2023. Sources included major academic databases (Google Scholar, Scopus, JSTOR, Springer), ministry-level education documents from both countries, and publications from international organizations such as OECD, UNESCO, CEDEFOP, and FIVET. The analytical process used qualitative content analysis across the four core dimensions, combined with data triangulation to ensure validity and reliability.

The findings indicate that Germany’s dual education system represents a highly effective model for integrating theoretical and practical learning. In this structure, students concurrently attend academic classes and participate in real work environments. Industry is involved in curriculum design, assessment, and sometimes funding—resulting in a robust alignment between educational content and actual market demands. In contrast, Japan’s educational model places more emphasis on theoretical learning and organizational culture. Vocational skills development often takes place after entering the workforce, relying heavily on in-company training programs and long-term employment models.

In terms of university–industry linkage, Germany benefits from structured, institutionalized collaborations via chambers of commerce, employers’ associations, and standardized professional frameworks. These collaborations significantly improve graduates’ job readiness and ease the recruitment process. In Japan, the connection between higher education and industry is more informal, relying on institutional trust and deeply embedded cultural norms. Companies play a central role in employee development, while universities focus primarily on cognitive skills and values-based education.

Culturally, significant differences exist between the two countries. In Japan, workplace values such as organizational loyalty, group coordination, continuous learning, and respect for hierarchy are central to human resource development. Conversely, Germany emphasizes skills-based training, institutional accountability, and compliance with professional standards. These cultural distinctions have produced divergent approaches to skill formation, graduate expectations, and employment models.

Regarding employability outcomes, both countries report high levels of employment among graduates. In Germany, rapid labor market entry and a high degree of skill–job alignment are key features of the system. In Japan, while the transition into employment may be more gradual, the combination of organizational support, ongoing training, and defined career progression pathways ensures high job stability and satisfaction.

Based on these findings, the study suggests that countries seeking to reform their higher education systems should consider intelligently blending elements from both models. A comprehensive framework tailored to diverse national contexts could be provided by integrating the structured, skill-based features of Germany’s system with the cultural, ethical, and lifelong learning dimensions of Japan’s approach. Furthermore, the study emphasizes that success in skill development and career preparation is not solely a function of curriculum design. It requires institutional governance reforms, enhanced engagement with stakeholders, cultural alignment, and strategic use of digital tools in curriculum and policy development.

In conclusion, the research underscores the need for higher education systems to redefine their mission, content, and governance structures to better respond to societal and economic demands. Comparative learning from successful international models like Germany and Japan should not result in direct imitation but in critically analyzed, locally adapted policy frameworks. Through context-aware adaptation and capacity-building, higher education can become a key driver of sustainable development, labor market efficiency, and social well-being in the twenty-first century.

سیاست‌های آموزشی در مهارت‌افزایی و هدایت شغلی، رویکرد تطبیقی دانشجویان آلمان و ژاپن

۱. امیررضا نریمانی

۲. رضا امیدی‌فر

• نوع مقاله: مروری

• دوره ۳۴ | شماره ۲ | پیاپی ۹۴ | تیر ۱۴۰۳

• تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۱۰/۱۵

• تاریخ بازنگری: ۱۴۰۴/۰۱/۲۰

• تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۰۲/۱۱

• تاریخ انتشار برخط: ۱۴۰۴/۰۲/۱۳

• صفحات: ۲۳-۳۸

• شاپای چاپی: ۱۰۲۷-۲۶۹۰

• شاپای الکترونیکی: ۲۷۸۳-۴۵۱۴

چکیده

در دنیای امروز، هم‌راستاسازی آموزش عالی و نیازهای بازار کار به یکی از چالش‌های اساسی و اولویت‌های مهم سیاست‌گذاران تبدیل شده است. با توجه به پیشرفت‌های سریع فناوری و تغییرات مداوم در ساختار اقتصادی، کشورها ناگزیرند برنامه‌های آموزشی خود را به گونه‌ای طراحی کنند که فارغ‌التحصیلان را برای پاسخگویی به نیازهای روزافزون بازار جهانی آماده سازند. کشورهای آلمان و ژاپن، با بهره‌گیری از رویکردهای متمایز در سیاست‌های آموزشی توانسته‌اند نیروی کاری ماهر و سازگار با این تغییرات را تربیت کنند. اگرچه مطالعات متعددی به تحلیل جداگانه سیاست‌های آموزشی، مهارت‌افزایی، و اشتغال‌آفرینی در این دو کشور پرداخته‌اند، اما تاکنون پژوهشی جامع که به بررسی تطبیقی این دو نظام آموزشی بپردازد، انجام نشده است. این شکاف تحقیقاتی، فرصتی برای تحلیل دقیق‌تر شباهت‌ها و تفاوت‌های نظام‌های آموزشی آلمان و ژاپن و تأثیر آنها بر هدایت شغلی و مهارت‌آموزی فراهم می‌کند. این مقاله با هدف پر کردن این خلأ پژوهشی، به تحلیل تطبیقی نقش نظام آموزشی دوگانه آلمان و تأکید ژاپن بر آموزش اخلاق کاری و فرهنگ سازمانی پرداخته است. این تحقیق از نوع توصیفی-تحلیلی بوده و با بهره‌گیری از داده‌های کیفی، سیاست‌ها و الگوهای آموزشی این دو کشور را بررسی کرده است. یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که نظام آموزشی دوگانه آلمان، با ترکیب آموزش نظری و عملی و تعامل مداوم با صنایع، نقشی اساسی در کاهش شکاف میان آموزش و بازار کار دارد. در مقابل، ژاپن با تمرکز بر ارزش‌های فرهنگی و اجتماعی، نیروی کاری با تعهد بالا و مهارت‌های اجتماعی برجسته تربیت کرده است. نتایج مطالعه حاکی از آن است که به رغم تفاوت‌های فرهنگی و اقتصادی، هر دو کشور در کاهش بیکاری فارغ‌التحصیلان و افزایش رضایت شغلی موفق عمل کرده‌اند. این پژوهش پیشنهاد می‌کند که دیگر کشورها با الهام گرفتن از این الگوهای موفق، برنامه‌های آموزشی خود را با

کلیدواژه‌ها

هدایت شغلی، سیاست آموزشی، توسعه مهارت، نظام آموزشی دوگانه، اشتغال‌پذیری، آموزش تطبیقی.

۱. دکترای مدیریت منابع انسانی، عضو هیئت علمی دانشگاه تهران، تهران، ایران (پدیدآور رابط)

narimani@ut.ac.ir

ORCID: 0009-0004-9552-4452

۲. دکترای مدیریت آموزشی، عضو هیئت علمی دانشگاه تهران، تهران، ایران

m.omidi93@ut.ac.ir

ORCID: 0000-0002-3751-5951

استناد به این مقاله: نریمانی، ا. و امیدی‌فر، ر. (۱۴۰۳). سیاست‌های آموزشی در مهارت‌افزایی و هدایت شغلی، رویکرد تطبیقی دانشجویان آلمان و ژاپن. *رهافت*، ۳۴ (۲)، صص. ۲۳-۳۸. DOI: 10.22034/RAHYAFT.2025.11809.1537

ناشر: مؤسسه تحقیقات سیاست علمی کشور
نویسندگان: © حق مؤلف

نیازهای اقتصادی و فرهنگی خاص خود تطبیق دهند تا بهره‌وری و کارایی نیروی کار افزایش یابد.

مقدمه

در دنیای امروز، بازار کار با تحولات سریع فناوری و تغییرات اقتصادی روبه‌رو است که مستلزم آماده‌سازی نیروی کار با مهارت‌های لازم و توانایی‌های انطباق‌پذیر است. از سوی دیگر دانشگاه‌ها وظیفه دارند دانشجویانی تربیت کنند که دانش، تخصص، مهارت‌های فکری، توانایی اجرا و به کار بستن نظریه در عمل و همچنین مهارت‌های تخصصی برای ورود به بازار کار را داشته باشند. یکی از انتقادهایی که به نظام آموزش عالی می‌شود این است که دانشجویان را آن‌گونه که باید برای ورود به دنیای کار آماده نمی‌سازد و این امر نمایانگر نوعی کاهش کیفیت در آموزش عالی است که می‌تواند ناشی از کیفیت ضعیف دروندادهای آموزش عالی، از جمله محتوا و فرایندهای یادگیری و کلی برنامه‌های درسی نامناسب باشد که نمی‌تواند نگرش‌ها، دانش‌ها و مهارت‌های لازم را در آنان تقویت کند و دانشجویانی را وارد بازار کار می‌کند که توانایی لازم را برای ایجاد شغل و همچنین جذب در صنعت و بخش خصوصی ندارند و این امر باعث بیکاری فارغ‌التحصیلان می‌شود (Fatemi et al., 2023). بیکاری دانش‌آموختگان دانشگاهی به دلیل سرمایه‌گذاری صورت‌گرفته برای تربیت نیروی انسانی متخصص در کشور و بی‌استفاده ماندن آنها در فعالیت‌های اقتصادی دارای اهمیت فراوان است. به همین دلیل، آموزش عالی و برنامه‌های مهارت‌افزایی یکی از مهم‌ترین عوامل در توسعه اقتصادی و اجتماعی کشورها به‌شمار می‌رود. در حالی که کشورهای مختلف، از جمله کشورهای آلمان و ژاپن، با توجه به شرایط خاص خود، مدل‌های متفاوتی برای ارتقای مهارت‌های دانشجویان و هدایت شغلی آنان اتخاذ می‌کنند و مطالعات زیادی نیز به بررسی نظام‌های آموزشی آلمان و ژاپن پرداخته‌اند؛ اما مطالعات نشان می‌دهد که پژوهشی به تحلیل تطبیقی نقش سیاست‌های آموزشی در توسعه مهارت‌ها و هدایت شغلی دانشجویان این دو کشور نپرداخته است. از آنجاکه مطالعه نظام‌های آموزشی کشورها نقش به‌سزایی در الگو قرار دادن و اتخاذ روش‌ها و راهکارهای مثبت برای دیگر کشورها دارد، بررسی این شکاف می‌تواند به اصلاح نظام‌های آموزشی و تطبیق برنامه‌های مهارت‌آموزی با شرایط فرهنگی و اقتصادی در سایر جوامع کمک کند. انتخاب دو کشور آلمان و ژاپن در این مطالعه، نه به دلیل شباهت‌های ظاهری، بلکه به دلیل تفاوت‌های بنیادین در رویکرد آنها به آموزش مهارتی و هدایت شغلی است. آلمان به عنوان مبدع نظام آموزش دوگانه، پیوندی نظام‌مند میان آموزش و صنعت ایجاد کرده است، در حالی که ژاپن با تأکید بر نظم، فرهنگ کاری و آموزش مبتنی بر ارزش‌های سازمانی، الگویی فرهنگی-سازمانی ارائه داده است. این

دو کشور، هرچند مسیرهای متفاوتی را طی کرده‌اند، اما در کاهش نرخ بیکاری فارغ‌التحصیلان و ارتقای اشتغال‌پذیری دانش‌آموختگان موفق عمل کرده‌اند. همین تفاوت در راهبرد و اشتراک در نتیجه، فرصتی برای تحلیل تطبیقی فراهم می‌کند تا کشورهایی با نظام آموزشی در حال توسعه، بتوانند از این تجربه‌ها بهره‌مند شوند.

از این‌رو، هدف این مطالعه بررسی تطبیقی نقش نظام آموزشی دو الگوی برجسته جهان، در مهارت‌افزایی و هدایت شغلی دانشجویان در کشورهای ژاپن و آلمان است. هر یک از این کشورها با فرهنگ و نظام آموزشی خاص خود در تلاش بوده‌اند تا شکاف بین آموزش نظری و نیازهای عملی بازار کار را کاهش دهند. ژاپن با تأکید بر آموزش اخلاق کاری و فرهنگ سازمانی، و آلمان با نظام آموزش دوگانه موفقیت‌های چشمگیری در این زمینه داشته‌اند. بنابراین پرسش‌های این پژوهش عبارت است از:

۱. سیاست آموزشی کشور آلمان در مهارت‌افزایی و اشتغال دانش‌آموختگان چگونه است؟
۲. سیاست آموزشی کشور ژاپن در مهارت‌افزایی و اشتغال دانش‌آموختگان چگونه است؟
۳. شباهت‌ها و تفاوت‌های نظام آموزشی در کشورهای آلمان و ژاپن چیست؟
۴. نقاط قوت و ضعف نظام‌های آموزشی کشورهای آلمان و ژاپن در چیست؟

این پژوهش بر آن است تا با بهره‌گیری از رویکرد تطبیقی در آموزش عالی، به بررسی نحوه آمادگی دانش‌آموختگان برای ورود به بازار کار در دو کشور آلمان و ژاپن بپردازد. چارچوب مقایسه تطبیقی در این مطالعه بر پایه چهار محور اصلی طراحی شده است:

۱. ساختار نظام آموزش مهارتی؛
۲. پیوند آموزش با بازار کار؛
۳. ویژگی‌های فرهنگی و سازمانی مؤثر در تربیت نیروی انسانی؛
۴. نتایج اشتغال‌پذیری دانش‌آموختگان.

این چارچوب به پژوهشگر امکان می‌دهد تا ضمن در نظر گرفتن تفاوت‌های زمینه‌ای، به شناسایی عوامل موفقیت در هر الگو بپردازد و امکان الهام‌گیری برای سایر نظام‌های آموزشی را بررسی کند و کشورهایی که به دنبال اصلاحات در نظام آموزشی و توسعه مهارت‌های شغلی و اشتغال‌زایی دانشجویان هستند، خواهند توانست با شناسایی نقاط قوت و ضعف هر یک از این دو نظام آموزشی و بررسی نظام آموزشی خود، برای بهبود نظام‌های مهارت‌افزایی و هدایت شغلی دانشجویان بهره‌برند.

مبانی نظری

در این پژوهش، از چارچوب نظری «ملی‌گرایی» بهره گرفته شده

تربیت کند که توانایی تطبیق با محیط‌های کاری جهانی را داشته باشند (Hammond & Keating, 2017).

در اوایل قرن بیست و یکم، با پیشرفت‌های فناوری و ظهور اقتصاد دانش‌بنیان، تأکید بر مهارت‌های فناورانه و نرم در سیاست‌های آموزشی دانشگاه‌ها افزایش یافت. بسیاری از دانشگاه‌ها شروع به ارائه دوره‌های کارآموزی، آموزش‌های مهارت‌های نرم (مانند مدیریت زمان، کار تیمی و حل مسئله) و آموزش‌های تخصصی در حوزه‌های جدید مانند فناوری اطلاعات و هوش مصنوعی کردند. در این دوره، سیاست‌گذاران آموزشی بر اهمیت تعامل نزدیک دانشگاه‌ها با بخش‌های صنعت و کسب‌وکار تأکید کردند (Börner, 2018). از دهه ۲۰۱۰، با سرعت گرفتن تغییرات در فناوری و بازار کار، سیاست‌های آموزشی دانشگاه‌ها به سمت تقویت یادگیری مادام‌العمر و مهارت‌های تطبیقی پیش رفت. این سیاست‌ها تلاش دارند تا فارغ‌التحصیلان علاوه بر داشتن مهارت‌های اولیه، توانایی یادگیری و تطبیق با فناوری‌ها و روش‌های جدید کاری را نیز داشته باشند. در این دوره، کشورهای پیشرو مانند آلمان و ژاپن بر تقویت برنامه‌های کارآموزی، همکاری‌های بین‌المللی، و آموزش مهارت‌های بین‌رشته‌ای تمرکز کردند (Kim & Park, 2020).

۱. بیان مسئله

در دنیای کنونی که با تغییرات سریع فناوری و نیازهای پیچیده بازار کار مواجه است، نیاز به مهارت‌های شغلی مناسب بیش‌ازپیش احساس می‌شود. آموزش عالی در بسیاری از کشورها به عنوان یکی از ابزارهای اصلی برای آماده‌سازی نیروی کار آینده شناخته می‌شود؛ اما غالباً با چالش‌هایی همچون عدم انطباق برنامه‌های درسی با نیازهای واقعی بازار کار روبه‌رو است (Cai et al., 2017). این عدم انطباق به افزایش نرخ بیکاری در میان فارغ‌التحصیلان و کاهش بهره‌وری در بخش‌های مختلف اقتصادی منجر شده است (Gholamzadeh et al., 2024). برنامه‌های درسی کلاسیک، دانش لازم، مهارت‌ها و شایستگی‌های مورد نیاز آموزش کارکنان دانش‌محور به منظور اجرای کار مؤثر را در محیط نوآورانه ارائه نمی‌کند؛ از این‌رو، جامعه نیازمند سرمایه‌گذاری در توان اشتغال و به طور خاص در مهارت‌های قابل عرضه در بازار، شکوفایی استعدادها، خودکارآمدی و سطوح واقعی از مهارت، دانش و تجربه است (Maleki et al., 2020).

موضوع دیگر که حائز اهمیت است این‌که نیروی کار با تغییرات فزاینده و محیط رقابتی روبه‌رو است؛ بنابراین توجه به ویژگی‌ها و نیازهایی که برای کارفرمایان به عنوان بخش صنعت و ذی‌نفعان ارزشمند است در برنامه‌های آموزشی ضروری است. در این راستا نقش دانشگاه، طراحی و اجرای برنامه‌ای متناسب با مأموریت‌ها و اهداف و تأمین نیروی کار مرتبط با نیازهای ذی‌نفعان و کارفرمایان

که اوموامی و شیدز (Omwami & Shields, 2022) آن را توسعه داده است. این چارچوب به بررسی تعامل میان سیاست‌های آموزشی ملی و جهانی می‌پردازد و نشان می‌دهد که چگونه کشورها می‌توانند هم‌زمان به حفظ هویت ملی و پاسخگویی به نیازهای جهانی در نظام‌های آموزشی خود بپردازند. با استفاده از این چارچوب، مقایسه آلمان و ژاپن در زمینه‌های ساختار نظام آموزش مهارتی، پیوند آموزش با بازار کار، ویژگی‌های فرهنگی در تربیت نیروی انسانی و پیامدهای اشتغال‌پذیری انجام شده است. این رویکرد امکان تحلیل تطبیقی با در نظر گرفتن تفاوت‌های فرهنگی و نهادی و همچنین شناسایی مؤلفه‌های اصلی انتقال‌پذیر را فراهم می‌آورد.

دانشگاه‌ها نهادهای خلق دانشی هستند که از طریق مفاهیم، ایده‌ها، کاربردها و اختراعات جدید به توسعه اجتماعی و اقتصادی جامعه کمک می‌کنند. آنها با شناسایی مشکلات اساسی و مشارکت در بحث‌های عمومی، به‌مثابه خانه‌ای امن برای انتقاد اجتماعی، آگاهانه نقشی اساسی ایفا می‌کنند. تاریخچه سیاست‌های آموزشی دانشگاه‌ها در زمینه مهارت‌افزایی و هدایت شغلی نشان‌دهنده تحولی مستمر از رویکردهای نظری به رویکردهای عملی و کاربردی است. این سیاست‌ها در پاسخ به نیازهای اقتصادی، تحولات فناوری، و تغییرات در ساختار بازار کار تکامل یافته‌اند و همچنان با چالش‌هایی مانند نیاز به تطبیق با فناوری‌های نوظهور و جهانی‌سازی مواجه‌اند.

سیاست‌های آموزشی دانشگاه‌ها در زمینه مهارت‌افزایی و هدایت شغلی دانشجویان از نیمه دوم قرن بیستم به طور جدی مطرح شد، زمانی که توسعه صنعتی و تغییرات اقتصادی باعث شد تا نیاز به نیروی کار ماهر و متخصص افزایش یابد. این سیاست‌ها به تدریج از تمرکز صرف بر آموزش‌های نظری به سمت آموزش‌های مهارتی و کاربردی حرکت کردند (Troshkova, 2023). در دهه‌های پس از جنگ جهانی دوم، بسیاری از کشورها برای بازسازی اقتصادی خود، سیاست‌های آموزشی را با نیازهای صنعتی همسو کردند. دانشگاه‌ها شروع به ارائه دوره‌های آموزشی تخصصی در زمینه‌های فنی و مهندسی کردند. این روند در کشورهایی مانند آلمان با نظام آموزش دوگانه و در ژاپن با تأکید بر آموزش اخلاق کاری آغاز شد. در این دوره، برنامه‌های دانشگاهی به تدریج شامل آموزش‌های عملی در کنار دروس نظری شد تا دانشجویان را برای ورود به بازار کار آماده کند (Grubb, 1985). با گسترش جهانی‌سازی و پیشرفت‌های فناوری، ساختار بازار کار تغییر کرد. در این دوره، دانشگاه‌ها مجبور شدند سیاست‌های آموزشی خود را بازنگری کنند تا مهارت‌های دانشجویان را با نیازهای بازار جهانی تطبیق دهند. در آلمان، سیاست‌های مرتبط با نظام آموزش دوگانه تقویت شد و دانشگاه‌ها شروع به همکاری نزدیک با صنایع کردند (Lehmann et al., 2020). ژاپن نیز برنامه‌های تربیت اخلاق کاری و فرهنگ سازمانی را در نظام آموزشی خود تقویت کرد، تا دانشجویانی

۲. پیشینه پژوهش

مطالعات بسیاری در دنیا و کشورمان در حوزه نظام‌های آموزشی ژاپن و آلمان به صورت جداگانه انجام شده است ولی مطالعه‌ای که این دو نظام را با هم مقایسه کند، محدود و دستیابی به آن دشوار است. پژوهش هاسلر به بررسی تطبیقی رویکردهای آموزشی در ژاپن و آلمان پرداخته و نشان داده است که در حالی که ژاپن بر تربیت اخلاق کاری و فرهنگ سازمانی تأکید دارد، آلمان بر توسعه مهارت‌های فنی و عملی متمرکز است. این پژوهش همچنین به بررسی تأثیر این رویکردها بر نرخ اشتغال و رضایت شغلی فارغ‌التحصیلان پرداخته است (Haasler, 2020). تناسب مهارت‌های لازم برای شغل و مهارت فرد شاغل و میزان کمبود و مازاد این مهارت‌ها در سطح ملی و استانی، یکی از مهم‌ترین ابعاد شاخص‌های تناسب شغلی است. تعیین چنین شاخص‌هایی می‌تواند در تغییر محتوای درسی دانشگاهی متناسب با نیاز بازار کار منطقه‌ای و بر اساس مهارت، نقش حیاتی در پیشبرد اهداف دولت‌ها در راستای کنترل بیکاری ایفا کند (Fatemi et al., 2023). همچنین راملی هفت مهارت را در اشتغال دانش‌آموختگان مهم ارزیابی کرده که عبارت است از توانایی تفکر انتقادی، تولید فرضیه‌ها، توانایی ارتباط افکار مختلف، به کار بستن نظریه‌ها در عمل، مهارت تحلیلی قوی، اولویت‌بندی مشکلات، به‌روز بودن بر اساس آخرین دانش مربوط به حوزه تخصصی. یکی از مهم‌ترین تأثیرات نا همراستایی رشته - شغل در کشور هدررفت منابع آموزش عالی است (Ramli et al., 2010). نتایج تحقیقی در ایران نشان می‌دهد که نقش آموزش‌های مهارتی در دانشگاه‌ها در اشتغال فارغ‌التحصیلان بسیار تأثیرگذار است (Einkhah & Omran, 2020). در پژوهشی که کوشانی و شوانکار انجام دادند ویژگی‌های نظام آموزشی آلمان را مشخص کردند که آموزش با کیفیت بالا را با هزینه بسیار کم یا حتی بدون شهریه در دانشگاه‌های درجه یک جهانی ارائه می‌دهد. دانشگاه‌های آلمان دوره‌ها و برنامه‌های متنوعی را ارائه می‌دهند، از جمله برنامه‌های تحصیلی دوگانه که تحصیلات دانشگاهی را با تجربه کاری عملی ترکیب می‌کند. این تنوع به علایق و مسیرهای شغلی مختلف دانشجوی پاسخ می‌دهد. به‌علاوه بر کاربرد عملی دانش تمرکز دارد که شامل توسعه مهارت، تحقیق و نوآوری است. از این‌رو، برای آماده‌سازی دانش‌آموزان برای نیروی کار بسیار مهم است. همچنین نظام آلمان تأکید زیادی بر ظرفیت‌سازی در آموزش عالی، پرورش مهارت‌های کارآفرینی و ایجاد محیطی دارد که مالکیت معنوی و پایداری اجتماعی را ارتقا می‌دهد. از طرفی دیگر سیاست‌های آموزشی در آلمان به طور مکرر به‌روز می‌شود تا نیازها و خواسته‌های فعلی را برآورده کند و امکان انعطاف‌پذیری مانند تغییر رشته را فراهم می‌کند. این سازگاری در یک چشم‌انداز جهانی که به‌سرعت در حال تغییر است ضروری است (Kaushani & Shuvankar, 2023). در بررسی‌ای

است. دانشگاه‌ها وظیفه دارند دانش‌آموختگانی تربیت کنند که دانش لازم را در حوزه تخصصی و مهارت‌های فکری و همچنین توانایی اجرا و به کار بستن نظریه به عمل داشته باشند و همچنین مهارت‌های عمومی از جمله توانایی برقراری ارتباط، داشتن نگرش و ارزش‌های شهروند مسئول، موارد دیگری است که انتظار می‌رود در طول دوره تحصیلی در دانشجویان توسعه و تقویت یابد (Bakan et al., 2020). بسیاری از پژوهشگران حوزه آموزش عالی کسب مهارت‌های بیشتری را علاوه بر آنچه در محیط دانشگاهی آموخته می‌شود در صنعت لازم می‌دانند که از جمله آنها می‌توان به رهبری و کارگروهی، مهارت‌های ارتباطی، بازاریابی، نظم، انعطاف‌پذیری، خلاقیت و تفکر فراتر از محدودیت‌ها، مدیریت ابهام، مالکیت معنوی، تخصص و فناوری دانش، کیفیت، اصول اخلاقی، مدیریت انتظار، مدیریت حرفه‌ای و خطرپذیری اشاره کرد (De Prada et al., 2022). در این میان، کشورهای ژاپن و آلمان با اتخاذ رویکردهای نوآورانه و مبتنی بر نیازهای بازار کار توانسته‌اند الگوهای موفق را برای مهارت‌افزایی و هدایت شغلی دانشجویان خود به کار ببندند (Gholamzadeh et al., 2024). ژاپن با تأکید بر آموزش فرهنگ سازمانی و اخلاق کاری (Shimada et al., 2009) و آلمان با اجرای نظام آموزش دوگانه (Plakhotnik et al., 2023) توانسته‌اند تا حد زیادی این چالش را برطرف کنند و فارغ‌التحصیلانی با مهارت‌های عملی و تخصصی مناسب به بازار کار معرفی کنند.

باوجود این، تفاوت‌های فرهنگی، اقتصادی و اجتماعی این کشورها باعث می‌شود که الگوهای آن‌ها لزوماً به سایر کشورها قابل انتقال نباشد، یا حداقل نیاز به تطبیق‌های محلی داشته باشد (Deissinger, 2015). از این‌رو، بررسی تطبیقی این الگوها برای فهم عمیق‌تر از چگونگی موفقیت آن‌ها و شناسایی عواملی که می‌توان در سایر کشورها نیز به کار گرفت، ضروری است؛ از این‌رو، مطالعه تطبیقی الگوهای موفق در مهارت‌افزایی و هدایت شغلی، به کشورهای دیگر این امکان را می‌دهد که از تجربیات موفق بهره‌برداری کنند و مدل‌های مشابهی را در نظام‌های آموزشی خود پیاده‌سازی کنند. با درک بهتر عوامل موفقیت این کشورها، سیاست‌گذاران و برنامه‌ریزان آموزشی می‌توانند اقداماتی مؤثر برای کاهش فاصله مهارتی و افزایش اشتغال‌پذیری فارغ‌التحصیلان اتخاذ کنند (Gholamzadeh et al., 2024).

اهمیت این موضوع زمانی بیشتر نمایان می‌شود که بدانیم انطباق بهتر آموزش و نیازهای بازار کار می‌تواند به توسعه اقتصادی پایدار، کاهش نرخ بیکاری و افزایش رضایت شغلی در نیروی کار منجر شود. از این‌رو، بررسی و تحلیل الگوهای موفق در این زمینه می‌تواند به عنوان گامی اساسی در جهت بهبود وضعیت آموزش عالی و تقویت ارتباط آن با نیازهای واقعی جامعه مطرح شود (Deissinger, 2015).

با درک روشنی از چشم‌انداز اشتغال و بررسی مهارت‌های حرفه‌ای مورد نیاز آموزش و راهنمایی‌های مرتبط را از طریق راهنمایی شغلی نظام‌مند هدایت می‌کند (Gao & Raemah, 2024).

در جدول ۱ به بررسی برخی مطالعات پیشین در نظام آموزشی و هدایت شغلی دانشجویان در کشورهای ژاپن و آلمان می‌پردازیم.

که گائو و ریما در اشتغال‌زایی دانشجویان آلمانی انجام دادند نشان داد که هدایت شغلی مؤثر از طریق تحقیق درباره روندهای صنعت، الزامات مهارت‌های حرفه‌ای، تقاضاهای بازار، برنامه‌ریزی شغلی، کارآموزی و تجربیات عملی، مربیگری توسعه شخصی، پشتیبانی از منابع استخدامی و راهنمایی کارآفرینی از فعالیت‌هایی است که در دانشگاه با تحلیل روندهای صنعت و تقاضاهای بازار، دانشجویان را

جدول ۱. مطالعات نظام آموزشی و اشتغال‌زایی در کشورهای آلمان و ژاپن

نویسنده	سال	روش تحقیق	یافته
Hardi et al., 2023	۲۰۲۳	پژوهش کیفی مبتنی بر تحقیق کتابخانه‌ای	توسعه سریع نظام آموزشی ژاپن نمی‌تواند از ارزش‌های فلسفی ملت ژاپن که از آموزش کنفوسیوسیم سرچشمه می‌گیرد، جدا باشد.
Hu, 2024	۲۰۲۴	تحلیل کیفی مقایسه‌ای	کشورهای مختلف فرهنگ منحصر به فرد خود را دارند. آموزش پرورش استعداد‌های آینده تا حد زیادی تحت تأثیر فرهنگ خودشان است و ژاپن کشوری است که به جمع‌گرایی اعتقاد دارد.
Rabiei et al., 2019	۲۰۱۹	روش تحقیق تطبیقی (از نوع کیفی) با استفاده از روش تحلیل بریدی برای تحلیل داده‌ها	در ژاپن سیاست‌های کلان آموزش و پرورش متأثر از مذهب بودایی و شینتو، کنفوسیوس، ناسیونالیسم و مدرنیسم است. نظام آموزشی ژاپن به شدت بر نقش فزاینده مدرنیسم (در مقابل عوامل دیگر) و آموزش مفاهیمی مانند محیط زیست، مسائل جهانی، درک بین‌المللی، مبادلات فرهنگی، شهروندی، و آینده تأکید دارند.
Badawi, 2024	۲۰۲۴	مطالعه کیفی مقالات و سایت‌های مرتبط	ارزش‌ها نظم و انضباط کلی و رویکرد معلمان ژاپنی را شکل می‌دهند.
Rifmasari et al., 2023	۲۰۲۳	مطالعه کیفی از ادبیات موضوعی و منابع کتابخانه‌ای با بررسی و مقایسه با وضعیت آموزشی فعلی.	نظام آموزشی ژاپن ایده‌های غربی را با روش‌های ژاپنی ترکیب می‌کند. بر رشد اخلاقی و ارزش‌های فرهنگی تأکید دارد.
Yamada, 2013	۲۰۱۳	ترکیبی از مرور ادبیات، تحلیل تاریخی، تحلیل مقایسه‌ای	در نتیجه جهانی شدن و تغییر جمعیتی ژاپنی‌ها مجبور شده‌اند خود را به شایستگی‌هایی برای انطباق با گذار از شرایط شغلی سنتی به پست‌مدرن مجهز کنند. در شرایط تغییر سریع به طور گسترده‌ای تشخیص داده شده است که خدمات مشاوران شغلی و شاغلان آموزش‌دیده در دانشگاه و مدارس به شدت لازم است.
Sannigrahi, 2023	۲۰۲۳	جمع‌آوری اطلاعات جامع از منابع معتبر مختلف، تحقیق اینترنتی، تحلیل انتقادی و چارچوب تطبیقی	نظام آموزشی آلمان با تأکید فراوان بر آموزش حرفه‌ای و عناصر برنامه درسی و تأکید بر آموزش متوسطه به‌خوبی توسعه یافته است
Üzüm & Duruhan, 2020	۲۰۲۰	تحلیل اسناد تفصیلی مطالعات موجود	مأموریت این مطالعه ارائه تحلیلی کامل از تأثیرات نظام آموزشی آلمان بر ساختار اجتماعی، اشتغال و اقتصاد است.
Tulowitzki et al., 2018	۲۰۱۸	ترکیبی از مرور ادبیات، تحلیل تاریخی، تحلیل مقایسه‌ای و بینش‌های کیفی برای بررسی تحول سیاست‌های آموزشی و تربیت معلم در آلمان	تغییر جهانی به سمت آموزش فراگیر موجب تغییراتی در برنامه‌های تربیت معلم شده است. این جنبش بر لزوم تجهیز معلمان به مهارت‌هایی برای پاسخگویی به نیازهای آموزشی متنوع تأکید می‌کند و در نتیجه کیفیت کلی آموزش را افزایش می‌دهد.
Terhart, 2019	۲۰۱۹	استفاده از تحلیل توصیفی، چارچوب‌های مقایسه‌ای، زمینه‌سازی تاریخی، ارزیابی انتقادی	در دانشگاه‌ها مراکزی برای آموزش معلمان ایجاد شده است تا تمامی فرایندها و بازیگران دخیل در آموزش معلمان را سازماندهی و نظارت کند. دوره‌های کارآموزی در مدارس گسترش یافته و بازسازی شده است. استانداردها برای همه عناصر برنامه درسی آموزش معلمان در سطح ایالت فدرال ایجاد شده است.
Cai et al., 2017	۲۰۱۷	مطالعه کیفی از ادبیات موضوعی و منابع کتابخانه‌ای با رویکرد مقایسه‌ای	نظام آموزشی آلمان مبتنی بر رتبه‌بندی مدارس و معلمان است و در مقایسه با بسیاری از کشورهای دیگر، درآمد و امنیت شغلی معلمان در آلمان بالاست.
Baethge & Wolter, 2015	۲۰۱۵	مطالعه کیفی از ادبیات موضوعی و منابع کتابخانه‌ای	نظام آموزش دوگانه برای شکل‌گیری مهارت آلمان، ترکیبی از آموزش کلاسی با آموزش در حین کار است. از لحاظ تاریخی در آماده‌سازی دانش‌آموزان برای نیروی کار مؤثر بوده است.

۳. **بافت زمینه‌ای:** شامل ویژگی‌های فرهنگی، نهادی، و اقتصادی هر کشور.

گردآوری داده‌ها به صورت تحلیل اسنادی و مرور نظام‌مند منابع ثانویه انجام شد. داده‌ها از منابع زیر استخراج شده‌اند:

♦ پایگاه‌های علمی معتبر: Springer, JSTOR, Google Scholar, Scopus

♦ گزارش‌های رسمی ملی: وزارت آموزش آلمان، وزارت علوم ژاپن

♦ سازمان‌های بین‌المللی: UNESCO, FIVET, OECD, CEDEFOP

معیار انتخاب منابع، ارتباط مستقیم با مهارت‌افزایی، هدایت شغلی و سیاست‌های آموزش عالی در فاصله سال‌های ۲۰۱۸ تا ۲۰۲۳ بوده است. تحلیل داده‌ها به روش تحلیل محتوای کیفی و مبتنی بر رویکرد تطبیقی موضوع‌محور انجام شد. در این مرحله ابتدا داده‌ها در چهار محور اصلی کدگذاری و دسته‌بندی شدند. سپس بر اساس روش تطبیقی، شباهت‌ها و تفاوت‌ها در سیاست‌ها و نتایج در دو کشور تحلیل شدند. ساختار جدول‌های تطبیقی بر اساس تطابق محورها با ابعاد چارچوب نظری انجام شد. برای افزایش اعتبار پژوهش، از روش مثلث‌سازی داده‌ها^۱ استفاده شد. به این معنا که اطلاعات از منابع مختلف (علمی، رسمی، سیاستی) گردآوری و با یکدیگر مقایسه شدند تا از هم‌پوشانی یا تضاد داده‌ها برای تعمیق تحلیل بهره‌برداری شود.

یافته‌ها

۱. نظام آموزش دوگانه در آلمان

نظام آموزش دوگانه آلمان^۲ به عنوان یکی از موفق‌ترین مدل‌های آموزشی در جهان شناخته شده است. این نظام همزمان آموزش نظری و عملی را ترکیب می‌کند و دانشجویان را در محیط‌های کاری واقعی قرار می‌دهد (Plakhotnik et al., 2022). بررسی‌های متعددی نشان داده‌اند که این نظام به افزایش اشتغال‌پذیری و بهبود مهارت‌های عملی فارغ‌التحصیلان کمک کرده است (Gholamza-deh et al., 2024). همچنین، این نظام به طور ویژه در تطابق با نیازهای صنعت و ایجاد پیوند قوی بین آموزش و بازار کار مؤثر واقع شده است (Lehmann et al., 2020).

۱-۱. اجزای اصلی نظام آموزش دوگانه آلمان

۱. **آموزش نظری:** دانشجویان در مدارس فنی و حرفه‌ای یا مؤسسات آموزشی به طور منظم دروس نظری مرتبط با رشته تخصصی

مطالعات پیشین در زمینه سیاست‌های آموزشی دانشگاه‌ها در مهارت‌افزایی و هدایت شغلی دانشجویان، رویکردهای مختلفی را بررسی کرده‌اند. با این حال، نقد اصلی به مطالعات گذشته، تمرکز بیش از حد بر بررسی جداگانه نظام‌های آموزشی این دو کشور است؛ بدون اینکه به مقایسه تطبیقی جامع و منظمی میان نقش سیاست‌های آموزشی در هدایت شغلی دانشجویان پرداخته شود. بسیاری از این پژوهش‌ها تأثیر عوامل فرهنگی و ساختارهای سیاست‌گذاری بر هدایت شغلی دانشجویان را به طور مجزا بررسی کرده‌اند و کمتر به تعامل میان این دو عامل پرداخته‌اند. همچنین، درک دقیقی از اینکه چگونه سیاست‌های آموزشی به صورت هم‌افزا می‌توانند در مهارت‌افزایی و هدایت شغلی تأثیر بگذارند، وجود ندارد. یکی دیگر از شکاف‌های تحقیقاتی، نبود داده‌های مقایسه‌ای به‌روز و تطبیقی است که بتواند همزمان به تأثیرات متفاوت فرهنگ و سیاست‌های آموزشی بر تربیت نیروی انسانی در آلمان و ژاپن بپردازد. بسیاری از مطالعات پیشین فقط به ویژگی‌های منحصر به فرد هر کشور اشاره کرده‌اند و کمتر به زمینه‌های مشترک یا تفاوت‌های اساسی میان این دو نظام پرداخته‌اند.

مطالعه حاضر به این شکاف‌ها می‌پردازد و تلاش می‌کند تا با رویکردی تطبیقی و تحلیلی، تأثیر سیاست‌های آموزشی بر هدایت شغلی و مهارت‌افزایی دانشجویان در دو کشور آلمان و ژاپن را بررسی کند. این پژوهش به جای تمرکز صرف بر یک کشور، به شناسایی نقاط قوت، ضعف در هر دو کشور می‌پردازد و به سیاست‌گذاران و دانشگاه‌ها کمک می‌کند تا از تجربیات موفق این دو کشور برای طراحی سیاست‌های مؤثرتر در زمینه مهارت‌افزایی و هدایت شغلی بهره‌گیرند.

روش‌شناسی پژوهش

پژوهش حاضر از نوع کیفی و با رویکرد تطبیقی – تحلیلی انجام شده است. هدف از این تحقیق، تحلیل سیاست‌ها، ساختارها و تجارب دو کشور آلمان و ژاپن در حوزه مهارت‌افزایی و هدایت شغلی دانش‌آموختگان آموزش عالی است. در این مطالعه، واحد تحلیل کشور است و در سطح ملی صورت گرفته است. چارچوب نظری این پژوهش بر پایه مدل «بری و توماس» (۱۹۹۵) طراحی شده است که سه بُعد اساسی را برای مطالعات تطبیقی آموزش پیشنهاد می‌دهد:

۱. **سطح تحلیل:** در این پژوهش، سطح تحلیل ملی است؛ یعنی تمرکز بر سیاست‌ها، ساختارهای نهادی، و نظام‌های آموزشی در سطح کشور؛

۲. **ابعاد موضوعی:** شامل ساختار نظام آموزش مهارتی، ارتباط آموزش با صنعت، فرهنگ سازمانی در آموزش عالی، و پیامدهای اشتغال‌پذیری؛

1. Data Triangulation

2. Dual Education System

خود را می‌آموزند. این دروس شامل مباحث علمی و تخصصی هستند که برای درک بهتر و تسلط بر مهارت‌های عملی لازم است (Gholamzadeh et al., 2024).

۲. آموزش عملی: هم‌زمان با آموزش نظری، دانشجویان در شرکت‌ها و سازمان‌ها به عنوان کارآموز یا کارآموز حرفه‌ای مشغول به کار می‌شوند. این بخش از آموزش شامل فعالیت‌های عملی و تجربه کار واقعی است که به دانشجویان امکان می‌دهد مهارت‌های خود را در محیط‌های کاری واقعی پیاده‌سازی کنند (Shimada et al., 2009).

۳. پیوند نزدیک با صنعت: همکاری نزدیک بین مؤسسات آموزشی و شرکت‌ها به طور مداوم برقرار است. این همکاری شامل طراحی و به‌روزرسانی برنامه‌های آموزشی، تأمین نیازهای آموزشی شرکت‌ها و برگزاری دوره‌های آموزشی تخصصی است (Lehmann et al., 2020). در این نظام، مؤسسات آموزشی و شرکت‌ها به طور مستمر با یکدیگر همکاری می‌کنند. این همکاری شامل طراحی و به‌روزرسانی برنامه‌های آموزشی بر اساس نیازهای صنعت، برگزاری کارگاه‌ها و دوره‌های تخصصی و تبادل اطلاعات بین طرفین است. این تعامل باعث می‌شود که محتوای آموزشی به طور مداوم با تغییرات بازار و نیازهای جدید هماهنگ شود (Plakhotnik et al., 2023). در واقع یکی از ویژگی‌های برجسته نظام آموزش دوگانه، توانایی آن در تطبیق برنامه‌های آموزشی با نیازهای صنعت است. شرکت‌ها به طور فعال در طراحی و توسعه برنامه‌های آموزشی شرکت می‌کنند و از بازخوردهای آنها به منظور بهبود محتوای آموزشی استفاده می‌شود. این فرایند به ویژه در زمینه‌های فنی و تخصصی که نیاز به مهارت‌های خاص دارند، اهمیت دارد (Lehmann et al., 2020). دانشجویان در طول دوره آموزش دوگانه، بخشی از زمان خود را در محیط‌های کاری واقعی سپری می‌کنند. این کارآموزی‌ها به آنها این امکان را می‌دهد که تجربه عملی و مهارت‌های ضروری را در زمینه حرفه‌ای خاص کسب کنند. پیوند نزدیک با صنعت به این معناست که دانشجویان با محیط کاری، فرایندهای صنعتی و فناوری‌های روز آشنا می‌شوند و این تجربیات به آنها در یافتن شغل‌های مرتبط و مناسب پس از فارغ‌التحصیلی کمک می‌کند (Gholamzadeh et al., 2024). پیوند نزدیک بین آموزش و صنعت به افزایش نرخ استخدام و اشتغال‌پذیری فارغ‌التحصیلان منجر می‌شود، زیرا فارغ‌التحصیلان با مهارت‌های عملی و تخصصی که مطابق با نیازهای صنعت هستند، به بازار کار وارد می‌شوند. این پیوند به کاهش شکاف بین آموزش و بازار کار نیز کمک می‌کند و باعث می‌شود که شرکت‌ها بتوانند نیروی کار ماهر و آماده برای ورود به صنعت را جذب کنند (Plakhotnik et al., 2023).

این تحلیل از پیوند نزدیک با صنعت در نظام آموزش دوگانه آلمان نشان‌دهنده اهمیت و تأثیر این همکاری در موفقیت نظام آموزشی و افزایش توانمندی‌های شغلی دانشجویان است.

۱-۲. مزایا و دستاوردها

۱. افزایش اشتغال‌پذیری: یکی از مهم‌ترین مزایای نظام آموزش دوگانه، افزایش نرخ اشتغال و کاهش بیکاری در میان فارغ‌التحصیلان است. تجربه عملی که دانشجویان طی دوره کارآموزی به دست می‌آورند، به آنها کمک می‌کند تا مهارت‌های خود را در محیط واقعی کاری بیازمایند و برای ورود به بازار کار آماده شوند (Gholamzadeh et al., 2024).

۲. تطابق با نیازهای بازار کار: این نظام به طور مداوم با نیازهای صنعت هماهنگ است و به همین دلیل فارغ‌التحصیلان آن معمولاً دارای مهارت‌های متناسب با نیازهای روز بازار هستند (Plakhotnik et al., 2023).

۳. توسعه مهارت‌های عملی و نظری: ترکیب آموزش نظری و عملی به دانشجویان این امکان را می‌دهد تا دانش علمی و مهارت‌های عملی خود را هم‌زمان تقویت کنند و در نتیجه، تسلط بهتری بر رشته تخصصی خود پیدا کنند (Lehmann et al., 2020).

۱-۳. چالش‌ها و نقاط ضعف

۱. هماهنگی مداوم بین مؤسسات آموزشی و شرکت‌ها ممکن است با چالش‌هایی همراه باشد، به ویژه در مواردی که تغییرات سریع در نیازهای بازار کار رخ می‌دهد (Gholamzadeh et al., 2024).
۲. اجرای این نظام در مناطق مختلف کشور ممکن است با تفاوت‌هایی همراه باشد که نیاز به توجه و تنظیم محلی دارد (Plakhotnik et al., 2023).

۳. با پیشرفت‌های سریع در فناوری و تغییرات دائمی در نیازهای بازار کار، نظام آموزش دوگانه ممکن است با مشکلاتی در به‌روزرسانی و انطباق برنامه‌های آموزشی مواجه شود. این تغییرات می‌تواند به عدم تطابق مهارت‌های آموخته‌شده با نیازهای جدید صنعتی منجر شود (Shimada et al., 2000).

۴. حفظ هماهنگی مداوم بین مؤسسات آموزشی و شرکت‌ها ممکن است دشوار باشد. این موضوع شامل مسائل اجرایی، بوروکراسی و نیاز به توافقات متقابل است که می‌تواند زمان‌بر و پیچیده باشد (Lehmann et al., 2020).

۵. برخی شرکت‌ها ممکن است منابع کافی برای ارائه آموزش‌های عملی و تخصصی در اختیار نداشته باشند. این کمبود منابع می‌تواند بر کیفیت آموزش و تجربه کارآموزی تأثیر منفی بگذارد (Plakhotnik et al., 2023).

۱-۴. فرصت‌ها

۱. نظام آموزش دوگانه امکان تعامل نزدیک و مستمر بین مؤسسات آموزشی و صنعت را فراهم می‌آورد. این تعامل می‌تواند به طراحی برنامه‌های آموزشی متناسب با نیازهای واقعی صنعت و بهبود کیفیت آموزش کمک کند (Lehmann et al., 2020)؛
 ۲. دانشجویان با تجربه کار عملی در محیط‌های واقعی صنعتی می‌توانند مهارت‌های عملی و تخصصی خود را بهبود بخشند. این تجربه به افزایش اشتغال‌پذیری و موفقیت حرفه‌ای آنها کمک می‌کند (Gholamzadeh et al., 2024)؛
 ۳. با همکاری نزدیک با صنعت، نظام آموزش دوگانه می‌تواند به سرعت به نیازهای جدید بازار کار پاسخ دهد و فارغ‌التحصیلان را با مهارت‌های مورد نیاز صنعت آماده کند (Plakhotnik et al., 2023)؛
 ۴. نسبت بالای اشتغال در میان فارغ‌التحصیلان نظام آموزش دوگانه نشان‌دهنده موفقیت این نظام در کاهش بیکاری و فراهم کردن فرصت‌های شغلی مناسب است (Lehmann et al., 2020)؛
- این تحلیل چالش‌ها و فرصت‌های موجود در نظام آموزش دوگانه آلمان می‌تواند به درک بهتر از نقاط قوت و ضعف این نظام و بهبود روش‌های آموزشی در دیگر کشورها کمک کند.
- جدول ۲ نشان‌دهنده نسبت اشتغال فارغ‌التحصیلان نظام آموزش دوگانه در آلمان در سال‌های مختلف است. این جدول نشان می‌دهد که نسبت اشتغال در میان فارغ‌التحصیلان نظام آموزش دوگانه به طور کلی بالا و رو به افزایش است.

جدول ۲. نسبت اشتغال فارغ‌التحصیلان نظام آموزش دوگانه آلمان (۲۰۱۸-۲۰۲۲)

سال	نسبت اشتغال فارغ‌التحصیلان
۲۰۱۸	۹۲,۱
۲۰۱۹	۹۱,۷
۲۰۲۰	۹۰,۵
۲۰۲۱	۹۳
۲۰۲۲	۹۴,۲

منبع: Federal Institute for Vocational Education and Training^۱ (2023)

۱. گزارش‌های رسمی منتشر شده توسط CEDEFOP ارائه شده است که وضعیت فارغ‌التحصیلان نظام آموزش دوگانه آلمان را در سال‌های ۲۰۱۸ تا ۲۰۲۲ نشان می‌دهند.

۲. اخلاق کاری و فرهنگ سازمانی در ژاپن

ژاپن به دلیل تأکید بر آموزش اخلاق کاری و فرهنگ سازمانی شناخته شده است. در این کشور، آموزش‌های متمرکز بر توسعه مهارت‌های اجتماعی و فرهنگی به عنوان بخشی از برنامه‌های آموزشی رسمی و غیررسمی گنجانده شده است (Shimada et al., 2009). مطالعات نشان می‌دهد که این رویکرد به بهبود توانایی دانشجویان در انطباق با محیط‌های کاری و افزایش تعهد و مسئولیت‌پذیری آنها کمک کرده است (Akbar et al., 2024). به علاوه، این آموزش‌ها به فارغ‌التحصیلان کمک می‌کند تا با فرهنگ سازمانی و انتظارات محیط کار آشنا شوند و به طور مؤثرتری در محیط‌های شغلی عمل کنند (Kuraesin, 2020). بنابراین، فرهنگ سازمانی و آموزش‌های اخلاق کاری در ژاپن نقش مهمی در آماده‌سازی دانشجویان برای ورود به بازار کار و موفقیت حرفه‌ای ایفا می‌کند. ژاپن با داشتن نظام آموزشی پیشرفته و فرهنگ سازمانی خاص، به ویژه در زمینه آموزش اخلاق کاری، می‌تواند الگوهای مفیدی برای دیگر کشورها باشد. آموزش اخلاق کاری در ژاپن به طور خاص بر اصولی مانند احترام به سلسله‌مراتب، مسئولیت‌پذیری فردی و گروهی، و صداقت تأکید دارد. این آموزش‌ها به طور گسترده‌ای در سازمان‌ها و مؤسسات آموزشی اجرا می‌شود و هدف آنها تقویت مهارت‌های حرفه‌ای و رفتارهای اخلاقی است که به دانشجویان و کارکنان کمک می‌کند تا در محیط‌های کاری موفق باشند.

۱-۲. ویژگی‌های اصلی آموزش اخلاق کاری

۱. **احترام به سلسله‌مراتب:** احترام به سلسله‌مراتب در سازمان‌های ژاپنی بخشی از فرهنگ کاری است که به طور مداوم از طریق آموزش‌های اخلاقی تقویت می‌شود. این ویژگی به دانشجویان کمک می‌کند تا نحوه تعامل با مقامات و همکاران را درک کنند و در محیط‌های کاری حرفه‌ای عمل کنند (Sugahara & Boland, 2011).
۲. **مسئولیت‌پذیری فردی و گروهی:** آموزش‌های اخلاقی در ژاپن بر اهمیت مسئولیت‌پذیری در قبال کار و تیم تأکید می‌کنند. این اصل به دانشجویان یاد می‌دهد که چگونه به طور مؤثر و مسئولانه در پروژه‌ها و وظایف گروهی مشارکت کنند (Kobayashi, 2016).
۳. **صداقت و شفافیت:** تقویت صداقت و شفافیت در تعاملات کاری از دیگر اصول اصلی آموزش‌های اخلاقی است که به دانشجویان کمک می‌کند تا در محیط‌های کاری با اعتماد به نفس و به طور شفاف عمل کنند (Khairul Zahreen et al., 2024).
۴. **کار گروهی و هماهنگی:** اهمیت کار گروهی و هماهنگی در میان اعضای تیم یکی از اصول اساسی فرهنگ سازمانی ژاپن است. این اصل به دانشجویان کمک می‌کند تا توانایی‌های خود را در کار

گروهی تقویت کنند و در پروژه‌های تیمی به طور مؤثر عمل کنند (Kobayashi, 2016).

۵. آموزش مستمر: سازمان‌های ژاپنی به آموزش مستمر و به‌روزرسانی مهارت‌ها توجه زیادی دارند. این رویکرد به دانشجویان و کارکنان کمک می‌کند تا با تغییرات بازار کار و فناوری‌های جدید هماهنگ شوند (Khairul Zahereen et al., 2024).

۶. فرصت‌های توسعه حرفه‌ای: فرهنگ سازمانی ژاپن به ارائه فرصت‌های توسعه حرفه‌ای و آموزشی برای کارکنان تأکید می‌کند که شامل دوره‌های آموزشی و برنامه‌های توسعه مهارتی است که به ارتقای توانایی‌های شغلی کمک می‌کند (Kiper et al., 2023).

۲-۲. مزایا و دستاوردها

نظام آموزشی ژاپن به عنوان یکی از پیشرفته‌ترین نظام‌های آموزشی در جهان، با تمرکز بر مهارت‌افزایی و هدایت شغلی دانشجویان، مزایا و دستاوردهای چشمگیری را به همراه داشته است که مزایا و دستاوردهایی از جمله توسعه مهارت‌های بنیادی و تخصصی، ارتقای مهارت‌های عملی و شغلی، توسعه مهارت‌های اجتماعی و اخلاقی، موفقیت در بازار کار و اشتغال، ارتقای کیفیت آموزش و پژوهش و تقویت مهارت‌های بین‌فردی و فرهنگی را به همراه داشته است. این مزایا و دستاوردها نشان‌دهنده قدرت و اثربخشی نظام آموزشی ژاپن در مهارت‌افزایی و هدایت شغلی است.

۲-۳. چالش‌ها و نقاط ضعف

نظام آموزشی ژاپن به‌رغم موفقیت‌های قابل توجهی که در زمینه‌های مهارت‌افزایی و هدایت شغلی به دست آورده است، با چالش‌ها و نقاط ضعف مختلفی نیز مواجه است. این چالش‌ها و نقاط ضعف می‌تواند بر کیفیت آموزش و تأثیر آن بر توسعه حرفه‌ای و شغلی دانشجویان تأثیر بگذارد. در این بخش، به بررسی این چالش‌ها و نقاط ضعف پرداخته خواهد شد.

۱. فشار بر دانش‌آموزان و دانشجویان: تمرکز بیش از حد بر روی موفقیت‌های تحصیلی ممکن است موجب کاهش کیفیت زندگی، کمبود زمان برای فعالیت‌های غیرآموزشی و مشکلات بهداشت روانی شود (Huang, 2017).

۲. محدودیت‌های نظام آموزشی در پاسخ به نیازهای بازار کار: عدم تطابق با نیازهای جدید بازار کار: نظام آموزشی ژاپن به طور سنتی بر مهارت‌های تخصصی خاص و دروس علمی تأکید دارد، که ممکن است با نیازهای به‌سرعت در حال تغییر بازار کار هماهنگ نباشد (Masayuki, 2020).

۳. مشکلات مربوط به تنوع فرهنگی و بین‌المللی: دانشجویان بین‌المللی ممکن است با مشکلاتی در تطابق با نظام آموزشی

و فرهنگ ژاپنی روبه‌رو شوند، که می‌تواند تأثیر منفی بر تجربه تحصیلی آنان داشته باشد (Seki et al., 2022).

۴. انعطاف‌ناپذیری در نظام آموزشی: انعطاف‌ناپذیری برنامه درسی: برنامه‌های درسی در ژاپن به طور معمول به شدت ساختاری و استاندارد شده‌اند. این انعطاف‌ناپذیری ممکن است مانع از تطبیق با نیازهای فردی دانش‌آموزان و تغییرات سریع در صنعت و فناوری شود (Kiper et al., 2023).

۵. مشکلات مربوط به انسجام و هم‌افزایی: ناهماهنگی بین مقاطع مختلف آموزشی و بین نظام‌های آموزشی دولتی و خصوصی ممکن است موجب بروز مشکلاتی در انتقال و انسجام آموزش‌های مختلف و در نتیجه، در آماده‌سازی کامل دانش‌آموزان برای بازار کار شود (Huang, 2024).

۲-۴. فرصت‌ها

نظام آموزشی ژاپن به دلیل تأکید بر اخلاق کاری و فرهنگ سازمانی، فرصت‌های متعددی را برای تعامل مؤثر با بازار و جامعه فراهم می‌آورد. این فرصت‌ها به تقویت مهارت‌های شغلی، ارتقای توانمندی‌های فردی، و تسهیل ورود به بازار کار و جامعه کمک می‌کنند. در ادامه، به بررسی این فرصت‌ها پرداخته می‌شود.

۱. تطابق برنامه‌های آموزشی با نیازهای بازار: نظام آموزشی ژاپن با همکاری نزدیک با صنایع و بخش‌های مختلف اقتصادی، برنامه‌های آموزشی را طراحی می‌کند که با نیازهای بازار کار تطابق دارد. این برنامه‌ها به دانش‌آموزان و دانشجویان مهارت‌های مورد نیاز بازار کار را ارائه می‌دهند و آنها را برای ورود به مشاغل مختلف آماده می‌کنند (Huang, 2024).

۲. ارتقای مهارت‌های شغلی و حرفه‌ای: دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزشی ژاپن دوره‌های تخصصی در زمینه‌های مختلف صنعتی و فنی ارائه می‌دهند. این دوره‌ها به دانشجویان مهارت‌های حرفه‌ای و تخصصی لازم برای موفقیت در بازار کار را می‌آموزند و آنها را با فناوری‌های جدید و استانداردهای صنعتی آشنا می‌کنند (Huang, 2017).

۳. تقویت مهارت‌های اجتماعی و فرهنگی: دانشگاه‌ها و مدارس ژاپن برنامه‌های فرهنگی و فوق برنامه متعددی برگزار می‌کنند که به دانش‌آموزان و دانشجویان کمک می‌کند تا مهارت‌های اجتماعی و فرهنگی خود را تقویت کنند. این فعالیت‌ها شامل باشگاه‌ها، گروه‌های هنری، و برنامه‌های اجتماعی است که به توسعه شخصیت و توانایی‌های بین‌فردی کمک می‌کند (Kiper et al., 2023).

۴. ارتقای مشارکت اجتماعی و مسئولیت‌پذیری: دانشگاه‌ها و سازمان‌ها در ژاپن به طور فعال دانش‌آموزان و دانشجویان را به

۳-۱. ساختار نظام آموزش مهارتی

در آلمان نظام آموزش مهارتی با محوریت مدل آموزش دوگانه طراحی شده است. این مدل مبتنی بر همکاری رسمی و ساختاریافته میان مؤسسات آموزش عالی و صنایع است و دانشجویان در کنار آموزش نظری، همزمان در کارگاه‌ها و محیط‌های واقعی صنعت مهارت‌آموزی می‌کنند. در مقابل، در ژاپن، تأکید اصلی بر آموزش نظری در دانشگاه‌هاست و آموزش مهارتی غالباً به مرحله ورود به بازار کار و فعالیت درون سازمانی پس از استخدام موکول می‌شود.

۳-۲. پیوند آموزش عالی با بازار کار

در آلمان پیوند ساختاری میان دانشگاه‌ها و بخش خصوصی به عنوان یکی از نقاط قوت نظام آموزش مهارتی شناخته می‌شود. وجود اتاق‌های بازرگانی، نهادهای صنفی و برنامه‌های کارآموزی رسمی به صورت یکپارچه در ساختار آموزش فنی-حرفه‌ای ادغام شده‌اند. در ژاپن، گرچه پیوند مستقیمی بین دانشگاه و صنعت وجود ندارد، اما شرکت‌ها نقش مهمی در تربیت نیروی انسانی از طریق آموزش‌های درون سازمانی و نظام استخدام مادام‌العمر دارند.

۳-۳. ویژگی‌های فرهنگی و سازمانی

در ژاپن آموزش مبتنی بر ارزش‌های فرهنگی مانند وفاداری به سازمان، کار گروهی، و آموزش غیررسمی در بستر کار است. ساختارهای تصمیم‌گیری غالباً متمرکزند و اخلاق کاری نقش پررنگی در فرایند یادگیری ایفا می‌کند.

در مقابل، آلمان با تأکید بر نظم نهادی، استانداردسازی، و آموزش رسمی مهارت‌محور، فرهنگی سازمانی متفاوت را در نظام آموزش عالی خود شکل داده است.

۳-۴. پیامدهای اشتغال‌پذیری

بررسی آمارها و شواهد کیفی نشان می‌دهد که هر دو کشور نرخ اشتغال بالای فارغ‌التحصیلان را تجربه کرده‌اند، اما با دو مسیر متفاوت. در آلمان، دانش‌آموختگان به دلیل تجربه همزمان کار عملی در طول تحصیل، آمادگی بیشتری برای ورود سریع‌تر و مؤثرتر به بازار کار دارند. در ژاپن، فرایند سازگاری با محیط کار بعد از فارغ‌التحصیلی و در چارچوب آموزش‌های سازمانی تکمیل می‌شود، که نشان‌دهنده نوعی سرمایه‌گذاری بلندمدت شرکت‌ها بر نیروی انسانی است.

سوابق پژوهشی در زمینه بررسی الگوهای مهارت‌افزایی و هدایت شغلی در کشورهای ژاپن و آلمان نشان می‌دهد که هر یک از این کشورها با رویکردهای خاص خود توانسته‌اند نظام‌های آموزشی موفق‌تری را ایجاد کنند. ژاپن بیشتر بر ارزش‌های فرهنگی و سازمانی تأکید دارد، در حالی که آلمان با تمرکز بر مهارت‌های عملی و فنی توانسته است فارغ‌التحصیلانی با مهارت‌های مورد نیاز بازار کار تربیت

مشارکت در پروژه‌های اجتماعی و فعالیت‌های داوطلبانه تشویق می‌کنند. این پروژه‌ها به تقویت احساس مسئولیت اجتماعی و آگاهی از مسائل اجتماعی کمک می‌کند و به دانش‌آموزان این امکان را می‌دهد که تأثیر مثبتی بر جامعه بگذارند (Ryoko, 2020).

۵. همکاری با صنایع و سازمان‌های اجتماعی: نظام آموزشی ژاپن

با همکاری نزدیک با صنایع و سازمان‌های اجتماعی، فرصت‌هایی برای تعامل و تبادل دانش و مهارت‌ها ایجاد می‌کند. این همکاری‌ها به ارتقای پروژه‌های مشترک، پژوهش‌های کاربردی، و ابتکارات اجتماعی کمک می‌کند و به بهبود ارتباطات بین محیط‌های آموزشی و جامعه کمک می‌کند (Badawi, 2024).

برای ارائه نسبت اشتغال تجمعی فارغ‌التحصیلان دانشگاهی در ژاپن از سال ۲۰۱۸ تا ۲۰۲۳، می‌توانیم داده‌ها را به صورت تجمعی (میانگین سالانه) برای مقاطع کارشناسی، کارشناسی ارشد، و دکتری در قالب جدول ۳ ارائه دهیم.

جدول ۳. نسبت اشتغال فارغ‌التحصیلان دانشگاهی ژاپن در مقاطع مختلف بین ۲۰۱۸ تا ۲۰۲۳

مقطع تحصیلی	میانگین نسبت اشتغال
کارشناسی	۹۰٫۶
کارشناسی ارشد	۸۵٫۸
دکتری	۷۷٫۲

منبع: Wenqin Shen, Hugo Horta, (2024)

میانگین نسبت اشتغال تجمعی برای فارغ‌التحصیلان کارشناسی در این دوره به ۹۰٫۶٪ رسیده است، که نشان‌دهنده تطابق خوب برنامه‌های آموزشی با نیازهای بازار کار و موفقیت بالای فارغ‌التحصیلان در پیدا کردن شغل است. نرخ اشتغال تجمعی برای فارغ‌التحصیلان کارشناسی ارشد به ۸۵٫۸٪ می‌رسد. این میزان کمی کمتر از مقطع کارشناسی است و به تمرکز بیشتر بر تحقیق و پژوهش در این مقطع اشاره دارد. نسبت اشتغال تجمعی برای فارغ‌التحصیلان دکتری در این دوره به ۷۷٫۲٪ رسیده است. این نسبت نشان‌دهنده تمرکز بیشتر بر موقعیت‌های تحقیقاتی و دانشگاهی و کاهش فرصت‌های شغلی در بازار کار عمومی است.

۳. مطالعات تطبیقی بین ژاپن و آلمان

براساس چارچوب نظری مورد استفاده بری و توماس (۱۹۹۵)، یافته‌ها در چهار محور تحلیلی استخراج و تحلیل شده‌اند که عبارت‌اند از ساختار نظام آموزش مهارتی، پیوند آموزش عالی با بازار کار، ویژگی‌های فرهنگی و سازمانی، و پیامدهای اشتغال‌پذیری دانش‌آموختگان.

کند. مطالعات تطبیقی موجود نیز به درک بهتر از نقاط قوت و ضعف هر دو نظام کمک می‌کند و امکان بهره‌برداری از تجربیات موفق آنها را فراهم می‌آورد. در جدول ۴ به مقایسه نظام آموزشی کشور آلمان و ژاپن می‌پردازیم.

جدول ۴. مقایسه نظام آموزشی آلمان و ژاپن

معیارها	آلمان	ژاپن
اهداف آموزشی	آماده‌سازی برای بازار کار، تأکید بر آموزش‌های فنی و حرفه‌ای	تربیت اجتماعی و اخلاقی، انضباط و ارزش‌های فرهنگی
رویکرد آموزشی	مدل دوگانه (آموزش ترکیبی در مدارس و محل کار)	تمرکز بر تربیت اخلاقی و ارزش‌های اجتماعی
نقش معلمان	تعامل نزدیک معلمان با صنایع، انتخاب و تربیت معلمان حرفه‌ای	معلمان به عنوان الگوهای اخلاقی و تربیتی، تمرکز بر پرورش شخصیت اجتماعی دانش‌آموزان
تعامل با بازار کار	ارتباط نزدیک با شرکت‌ها و صنایع، آماده‌سازی برای ورود مستقیم به بازار کار	تأکید بر آمادگی برای محیط اجتماعی و جامعه، تأکید کمتر بر بازار کار
استانداردها و ارزیابی‌ها	تأکید بر مهارت‌های عملی و ارزیابی بر اساس عملکرد در محیط‌های کاری	ارزیابی بر اساس ارزش‌های اخلاقی و تعهد اجتماعی، استانداردهای بالای اخلاقی
ارزش‌های محوری	تخصص‌گرایی، آماده‌سازی برای اشتغال در صنایع	همکاری، احترام به جمع و مسئولیت‌پذیری اجتماعی
سرمایه‌گذاری دولتی	سرمایه‌گذاری در توسعه مدارس فنی و حرفه‌ای و همکاری با صنایع	حمایت از برنامه‌های تربیتی، تمرکز بر بهبود کیفیت اجتماعی و اخلاقی دانش‌آموزان
ویژگی‌های بارز	نظام آموزشی دوگانه و تأکید بر یادگیری عملی در کنار آموزش نظری	تربیت شهروندان مسئول و اخلاق‌مدار با توجه به ارزش‌های فرهنگی و اجتماعی
نتایج بین‌المللی	نرخ اشتغال بالا و موفقیت در ادغام دانش‌آموختگان در بازار کار	موفقیت در پرورش شخصیت‌های اجتماعی و مشارکتی، عملکرد خوب در آزمون‌های علمی بین‌المللی

بحث و نتیجه‌گیری

با تمرکز بر دو کشور ژاپن و آلمان، شباهت‌ها و تفاوت‌های قابل توجهی در الگوهای مهارت‌افزایی و هدایت شغلی مشاهده می‌شود. این تحلیل به بررسی و مقایسه جنبه‌های مختلف این الگوها در هر دو کشور می‌پردازد.

یافته‌های این مطالعه نشان می‌دهد که موفقیت نظام‌های آموزشی آلمان و ژاپن در هدایت شغلی دانش‌آموختگان، نه صرفاً ناشی از ساختار آموزش عالی، بلکه نتیجه تعامل میان آموزش، سیاست‌گذاری صنعتی، و فرهنگ سازمانی است. در آلمان همکاری ساختاریافته میان آموزش و صنعت به ارتقای اشتغال‌پذیری منجر شده، در حالی که در ژاپن، تمرکز بر آموزش رفتاری و فرهنگ کاری نقش مهمی در تطبیق فارغ‌التحصیلان با محیط‌های شغلی ایفا کرده است. این تفاوت‌های زمینه‌ای بیانگر آن است که برای انتقال یا تلفیق این الگوها به کشورهایی با ساختار متفاوت، باید ابتدا زمینه‌های نهادی، فرهنگی و تصمیم‌گیری در آموزش عالی بازطراحی شود. بنابراین، توصیه می‌شود سیاست‌گذاران کشورهای در حال توسعه، پیش از الگوبرداری صرف، ابتدا به بومی‌سازی مدل‌ها با توجه به ظرفیت نهادی، فرهنگی و سیاست‌گذاری در سطح آموزش عالی بپردازند.

مقایسه تطبیقی میان آلمان و ژاپن فقط به شناسایی تفاوت‌ها و شباهت‌های سطحی محدود نمی‌شود، بلکه از منظر سیاست‌گذاری

آموزشی حاوی ارزش عملی است. این مقایسه امکان استخراج الگوهای مؤثر هر کشور را فراهم می‌آورد و به کشورهایی که با چالش‌هایی مشابه مواجه‌اند، کمک می‌کند تا در طراحی نظام‌های مهارت‌آموزی و هدایت شغلی از تجارب موفق استفاده کنند. مثلاً، پیوند نزدیک آموزش با صنعت در آلمان و تأکید ژاپن بر اخلاق کاری، دو مؤلفه مکمل‌اند که ترکیب آنها می‌تواند الگویی تلفیقی برای کشورهای با ساختار فرهنگی و اقتصادی متنوع باشد. بدین ترتیب، تحلیل تطبیقی، ابزاری برای انتقال تجربیات و طراحی نظام آموزشی بومی‌سازی شده بر اساس الگوهای موفق جهانی است.

در عمل، تلفیق رویکردهای آموزشی کشورهای مختلف مستلزم درک عمیق از ساختارهای حکمرانی، فرهنگ سازمانی، و شیوه‌های تصمیم‌گیری در آموزش عالی است. اگرچه آلمان و ژاپن هر یک الگوهای موفق ا ارائه داده‌اند، اما ترکیب این دو رویکرد مستلزم ظرفیت‌های نهادی خاص، همسویی سیاست‌گذاران، و انسجام در ساختار مدیریت آموزش عالی است. پیشنهاد این تلفیق، ناظر بر کشورهایی است که در مرحله بازطراحی سیاست‌های آموزشی قرار دارند و می‌توانند از تجارب چندمنظوره بهره‌مند شوند، نه اینکه مستقیماً همان الگوها را اجرا کنند.

۱. شباهت‌ها

۱. **تمرکز بر تربیت نیروی کار ماهر:** هر دو کشور ژاپن و آلمان به‌شدت بر تربیت نیروی کار ماهر و آموزش‌دیده تأکید دارند. این تمرکز به طور خاص در سیاست‌های آموزشی و برنامه‌های مهارت‌افزایی آنها دیده می‌شود. در ژاپن، تأکید بر تربیت افرادی با اخلاق کاری قوی و فرهنگ سازمانی مطلوب وجود دارد، در حالی که در آلمان برنامه‌های آموزش دوگانه (ترکیب آموزش نظری و عملی) به‌گونه‌ای طراحی شده‌اند که دانشجویان را به‌خوبی برای ورود به بازار کار آماده می‌کند.

۲. **تعامل نزدیک با صنعت:** هر دو کشور همکاری نزدیک بین نهادهای آموزشی و صنعت را تقویت کرده‌اند. این همکاری‌ها در ژاپن به شکل برنامه‌های کارآموزی و در آلمان از طریق نظام دوگانه آموزشی دیده می‌شود. نتیجه این تعاملات، تربیت فارغ‌التحصیلانی است که مهارت‌های عملی و فنی مورد نیاز صنایع را دارند.

۳. **نرخ بالای اشتغال فارغ‌التحصیلان:** هر دو کشور از نرخ بالای اشتغال فارغ‌التحصیلان خود برخوردارند. این موضوع نشان‌دهنده موفقیت نظام‌های آموزشی در تربیت افرادی است که نه تنها به لحاظ نظری، بلکه از نظر عملی نیز برای ورود به بازار کار آماده‌اند.

۲. تفاوت‌ها

۱- رویکرد آموزشی:

ژاپن: نظام آموزشی ژاپن به‌شدت بر توسعه اخلاق کاری، انضباط و فرهنگ سازمانی تأکید دارد. آموزش در ژاپن شامل پرورش ارزش‌های کاری همچون سخت‌کوشی، مسئولیت‌پذیری و هماهنگی اجتماعی است. این رویکرد باعث می‌شود که فارغ‌التحصیلان ژاپنی به‌خوبی با نیازهای فرهنگی و سازمانی شرکت‌های ژاپنی سازگار باشند.

آلمان: در مقابل، رویکرد آموزشی در آلمان بیشتر بر مهارت‌های فنی و عملی تأکید دارد. نظام دوگانه آموزشی این کشور که ترکیبی از آموزش نظری و کار عملی در محیط‌های کاری واقعی است، به دانشجویان امکان می‌دهد تا مهارت‌های فنی مورد نیاز در صنایع مختلف را کسب کنند. این رویکرد باعث می‌شود که فارغ‌التحصیلان آلمانی از توانمندی‌های فنی و عملی بیشتری برای ورود به بازار کار برخوردار باشند.

۲- ساختار نظام آموزشی:

ژاپن: نظام آموزشی ژاپن بیشتر بر آموزش‌های عمومی و نظری در سطح دانشگاهی تمرکز دارد، اما برنامه‌های کارآموزی و آموزش‌های عملی نیز به طور محدود در برنامه‌های آموزشی گنجانده شده‌اند. این نظام به دلیل تأکید بسیار بر آموزش نظری و توجه کمتر به آموزش عملی، ممکن است باعث شود فارغ‌التحصیلان به زمان بیشتری برای تطبیق با نیازهای واقعی بازار کار نیاز داشته باشند.

آلمان: در مقابل، نظام دوگانه آموزشی آلمان ترکیبی از آموزش در مدارس حرفه‌ای و آموزش عملی در محیط‌های کاری است. این ساختار باعث می‌شود که دانشجویان در طول دوره تحصیل خود به طور مستمر با محیط‌های کاری واقعی در تعامل باشند و آماده ورود به بازار کار شوند.

۳- تأکید بر فرهنگ سازمانی:

ژاپن: فرهنگ سازمانی در ژاپن اهمیت ویژه‌ای دارد و بخش زیادی از آموزش‌ها به آماده‌سازی دانشجویان برای تطبیق با این فرهنگ اختصاص دارد. این موضوع شامل یادگیری رفتارهای سازمانی خاص، احترام به سلسله‌مراتب، و کار گروهی است.

آلمان: در مقابل، تمرکز نظام آموزشی آلمان بیشتر بر جنبه‌های فنی و مهارتی است تا فرهنگ سازمانی. اگرچه فرهنگ سازمانی نیز در آلمان مهم است، اما به اندازه ژاپن بر آن تأکید نمی‌شود.

بررسی تطبیقی الگوهای مهارت‌افزایی و هدایت شغلی در کشورهای ژاپن و آلمان نشان می‌دهد که هر یک از این کشورها با توجه به ویژگی‌های فرهنگی، اقتصادی و اجتماعی خود، نظام‌های آموزشی متمایزی را توسعه داده‌اند که به موفقیت‌های چشمگیری در تربیت نیروی کار ماهر و افزایش نرخ اشتغال فارغ‌التحصیلان منجر شده است.

ژاپن به دلیل تأکید قوی بر اخلاق کاری و فرهنگ سازمانی، نیروی کاری با تعهد بالا و انضباط فردی تربیت می‌کند. این رویکرد باعث می‌شود که فارغ‌التحصیلان ژاپنی به‌خوبی با ساختارهای سازمانی هماهنگ شوند و بتوانند در محیط‌های کاری با سلسله‌مراتب‌های مشخص به‌خوبی فعالیت کنند. همچنین، این نظام آموزشی با تأکید بر ارزش‌های فرهنگی و اجتماعی ژاپن، نقش مهمی در تثبیت و تقویت انسجام اجتماعی و سازمانی ایفا می‌کند. در مقابل، آلمان با تمرکز بر نظام دوگانه آموزشی و پیوند نزدیک میان آموزش و صنعت، دانشجویانی با مهارت‌های عملی و فنی قوی تربیت می‌کند. این نظام باعث شده که فارغ‌التحصیلان آلمانی با مهارت‌های عملی قابل توجه وارد بازار کار شوند و به‌سرعت در محیط‌های کاری قرار گیرند. نظام آموزشی آلمان انعطاف‌پذیری بالایی در مقابل تغییرات بازار کار دارد و این ویژگی به بهبود مداوم مهارت‌های نیروی کار و افزایش رقابت‌پذیری کشور کمک کرده است.

با وجود تفاوت‌های فرهنگی و رویکردهای مختلف، هر دو کشور با تربیت نیروی کار ماهر موفق عمل کرده‌اند. ژاپن بیشتر بر تربیت نیروی کار متعهد و منضبط تمرکز دارد، در حالی که آلمان بر توسعه مهارت‌های فنی و کاربردی تأکید می‌کند. این تفاوت‌ها نشان می‌دهد که موفقیت در مهارت‌افزایی و هدایت شغلی می‌تواند از مسیرهای مختلفی حاصل شود که هر کدام با توجه به شرایط فرهنگی و اقتصادی آن کشور تعریف می‌شوند.

ویژگی‌های خود، ترکیبی از تأکید بر فرهنگ سازمانی و اخلاق کاری (ژاپن) و توسعه مهارت‌های فنی و عملی (آلمان) را در برنامه‌های آموزشی خود بگنجانند.

مطالعه این دو الگو می‌تواند به کشورهایی که در حال توسعه یا اصلاح نظام‌های آموزشی خود هستند، کمک کند تا از تجربیات موفق ژاپن و آلمان بهره بگیرند. مثلاً، کشورها می‌توانند با توجه به نیازها و

References

- Akbar M, R., Hasibuan, A. S., & Nishikubo, E. (2024). Implementation of Japanese work ethics and culture for prospective workers at LPK Tomoni Marawa Abadi. *International Journal of Research in Vocational Studies*, 3 (4), 236-243. DOI: 10.53893/ijrvocas.v3i4.262
- Badawi, H. (2024). Exploring classroom discipline strategies and cultural dynamics: Lessons from the Japanese education system. *Interdisciplinary Journal of Islamic Education*, 5 (1), 1-12. DOI: 10.31538/tijie.v5i1.663
- Baethge, M., & Wolter, A. (2015). The German skill formation model in transition: From dual system of vet to higher education? *Journal for Labour Market Research*, (48), 97-112. DOI:10.1007/S12651-015-0181-X.
- Bakan, S., Jahanian, R., & Irannejad, P. (2020). Sustainable entrepreneurship deveopement mechanisms in educational systems and orientations. *Iranian Journal of Agricultural Economics and Development Research*, 51 (3), 499-512. DOI: 10.22059/ijaedr.2020.290151.668823
- Bappaditya, Sannigrahi. (2023). Studies on the education system in India and Germany. *International Journal of Science and Research*, 12 (8), 2294-2297. DOI: 10.21275/sr23826101228
- Börner, K., Scrivner, O., Gallant, M., Ma, S., Liu, X., Chewing, K., Wu, L., & Evans, J. A. (2018). Skill discrepancies between research, education, and jobs reveal the critical need to supply soft skills for the data economy. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 115 (50), 12630-12637. DOI: 10.1073/pnas.1804247115
- Bray, M., & Thomas, R. M. (1995). Levels of comparison in educational studies: Different insights from different literatures and the value of multilevel analyses. *Harvard Educational Review*, 65 (3), 472-491. DOI: 10.17763/haer.65.3.g3228437224v4877
- Cai, J., Youngblood, V. T., Khodyreva, E. A., & Khuziakhmetov, A. N. (2017). Higher education curricula designing on the basis of the regional labour market demands. *Eurasia Journal of Mathematics, Science and Technology Education*, 13 (7), 2805-2819. DOI: 10.12973/eurasia.2017.00719a
- Cortina, K. S., & Thames, M. H. (2013). Teacher education in Germany. In A. Peter-Koop, & P. Wilson (Eds.), *Cognitive activation in the mathematics classroom and professional competence of teachers: Results from the COACTIV project* (pp. 49-62). Boston: Springer. DOI: 10.1007/978-1-4614-5149-5_3
- De Prada, E., & Mareque, M. (2022). Teamwork skills in higher education: Is university training contributing to their mastery? *Psicologia: Reflexão e Crítica*, 35 (1), 1-13. <https://doi.org/10.1186/s41155-022-00207-1>
- Deissinger, T. (2015). The German dual vocational education and training system as 'good practice'? *Local Economy*, 30 (5), 557-567. DOI: 10.1177/0269094215589311
- Einkhah, F. & Salehi Omran, E. (2021). higher vocational education during the Corona era: Challenges, Policies and Actions. *Rahyaft*, 30 (4), 17-31. (Persian) DOI: 10.22034/rahyaft.2021.10354.1112
- Fatemi Khorasgani, S. A., Fatemi, M., Hoseini Davarani, S. M., & Mahdi, M. (2023). Typology of University Fields Based on Graduates' Employment. *Rahyaft*, 33 (2), 23-50. (Persian) DOI: 10.22034/RAHYAFT.2024.11445.1443
- Federal Institute for Vocational Education and Training. (2023). *Vocational education and training in Europe – Germany*. Retrieved from: <https://www.cedefop.europa.eu/en/tools/vet-in-europe/systems/germany-u3>
- Gao., W., & Raemah B. A. H. (2024). Research on career planning and employment guidance for business administration major students. *Journal of Education and Educational Research*, 9 (1), 259-262. DOI: 10.54097/jjbkw91
- Gholamzadeh, V., Hekmatifarid, S., & Mohsenizonouzi, S. (2024). Factors affecting overeducation in urban and rural areas of Iran. *Quarterly Journal of Research and Planning in Higher Education*, 30 (2), 56-72. (persian) DOI: 10.61838/KMAN.IRPHE.30.2.4
- Grubb, W. N. (1985). The convergence of educational systems and the role of vocationalism. *Comparative Education Review*, 29 (4), 526-548. <https://doi.org/10.1086/446547>
- Haasler, S. R. (2020). The German system of vocational education and training: Challenges of gender,

- academisation and the integration of low-achieving youth. *Transfer: European Review of Labour and Research*, 26 (1), 57-71.
DOI: 10.1177/1024258919898115
- Hammond, C. D., & Keating, A. (2017). Global citizens or global workers? Comparing university programmes for global citizenship education in Japan and the UK. *Compare: A Journal of Comparative and International Education*, 48 (6), 915-934.
DOI: 10.1080/03057925.2017.1369393
- Hardi, E., Ananda, A., Gistituati, N., & Rusdinal, R. (2023). The Contribution of the Philosophical Values and Culture of the Japanese Nation to the Progress of Japanese Education Post-World War II. *Indonesian Journal of Social Science Education*, 5 (2), 133-146. (Indonesian) DOI:10.29300/ijss.v5i2.4030
- Hu, W. (2024). Comparative analysis of American and Japanese educational models. *Lecture Notes in Education Psychology and Public Media*, 36, 176-181. DOI: 10.54254/2753-7048/36/20240455
- Huang, F. (2017). Higher education financing in Japan: Trends and challenges. *International Journal of Educational Development*, 58, 106-115.
DOI: 10.1016/j.ijedudev.2016.12.010
- Huang, F. (2024). Transformations in higher vocational education in Japan. *Vocation, Technology & Education*, 1 (51), 1-11.
DOI: 10.54844/vte.2024.0543
- Kaushani, S. R., & Shuvankar, M. (2023). Comparative study of higher education system between India and Germany in the present era. *International Journal For Multidisciplinary Research*, 5 (5), 1-19.
DOI: 10.36948/ijfmr.2023.v05i05.6404
- Khairul Zahreen, M. A., Amy, P. A. L., Baizura, H. B., Intan, L. S., & Noorziza, A. A. (2024). Exploring the dynamics of Japanese research culture: A case study on postgraduate studies. *Journal of Electrical Systems*, 20 (5), 578-588. DOI: 10.52783/jes.2274
- Kim, J., & Park, Y. (2020). Education, skill training, and lifelong learning in the era of technological revolution: A review. *Asian-Pacific Economic Literature*, 34 (2), 3-19. DOI: 10.1111/apel.12299
- Kiper, J. D., Sultana, S., Auernheimer, B., & Walia, G. S. (2023). Using gray literature to influence software engineering curricula. *ArXiv*.
DOI: 10.48550/arXiv.2312.16634
- Kobayashi, M. (2020). International comparison of higher education cost sharing and Japanese challenges. *Japan Labor Issues*, 20 (4), 29-44.
<http://hdl.voced.edu.au/10707/531251>
- Kobayashi, T. (2016). Cases of research ethics education at graduate schools in Japan-Kyushu University's case. *Journal of International Scientific Publications: Educational Alternatives*, 14, 367-373.
- Kuraesin, U. (2020). Business ethics in Japanese companies (A study of the differences in work ethics in Japanese and Indonesian Companies. *Solid State Technology*, 63 (4), 5350-5355.
- Lehmann, E. E., Meoli, M., Paleari, S., & Stockinger, S. A. (2020). The role of higher education for the development of entrepreneurial ecosystems. *European Journal of Higher Education*, 10 (1), 1-9.
DOI: 10.1080/21568235.2020.1718924
- Maleki, M., Liaghatdar, M., & Nili, M. (2020). Phenomenological study of determining the basic skills of work and technology curriculum. *Technology of Education Journal*, 14 (2), 369-381. (persian)
DOI: 10.22061/jte.2019.4951.2141
- Omwami, E. M., & Shields, R. (2022). The development of theory in comparative and international education: An analysis of doctoral theses at North American universities. *Research in Comparative and International Education*, 17 (4), 566-582.
<https://doi.org/10.1177/17454999221112231>
- Plakhotnik, O., Strazhnikova, I., & Kondratiuk, A. (2022). Peculiarities of the dual education in Germany as an important element of professional training. *Bulletin of Taras Shevchenko National University of Kyiv*, 1 (15), 35-39. DOI: 10.17721/2415-369.2022.15.07
- Rabiei, M., Fayyaz, I., Mahrouzade, T., Bakhtiari, A., Khorsandi, & Taskooh, A. (2019). A comparative study of social education in the primary education of Iran and Japan. *Iranian Journal of Comparative Education*, 2 (4), 452-480. (Persian)
DOI: 10.22034/ijce.2020.105264
- Ramli, A., Nawawi, R., & Chun, M. P. P. (2010). Employees' perception of employability skills needed in todays workforce among physiotherapy graduates. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 7, 455-463. DOI: 10.1016/j.sbspro.2010.10.062
- Rifmasari, Y., Gusteti, M. U., Hendriani, M., Rusdinal, R., Gistituati, N., & Ananda, A. (2023). Learn from the Japanese Education System. *International Journal of Educational Dynamics*, 6 (1), 349-356.
DOI: 10.24036/ijeds.v6i1.450
- Seki, M., Fujinuma, Y., Matsushima, M., Joki, T., Okonogi, H., Miura, Y., ... & Hiramoto, J. (2022). Use of a 2-year continuing professional development programme to change Japanese physicians' attitudes to learning primary care: A qualitative study. *BMJ open*, 12 (7),

- e059925. DOI: 10.1136/bmjopen-2021-059925.
- Shen, W., & Horta, H. (2024). Decision making of PhD students regarding careers and employment in East Asia. *Higher Education Quarterly*, 78 (2), 299-306. DOI: 10.1111/hequ.12492
- Shimada, S., Fukuda, K., & Hiraki, K. (2009). Rubber Hand Illusion under Delayed Visual Feedback. *PloS One*, 4 (7), e6185. DOI: 10.1371/journal.pone.0006185
- Sugahara, S., Boland, G. (2011), "Faculties' perceptions of ethics in the accounting curriculum: A Japanese study. In C. Jeffrey (Ed.), *Research on professional responsibility and ethics in accounting* (pp. 193-224). Leeds: Emerald Group Publishing Limited. DOI: 10.1108/S1574-0765(2011)0000015010.
- Terhart, E. (2019). Teacher Education in Germany. *Oxford Research Encyclopedia of Education*. Retrieved from: <https://oxfordre.com/education/display/10.1093/acrefore/9780190264093.001.0001/acrefore-9780190264093-e-377>
- Troshkova, Marina. (2023). Career development for enhancing employability of students as prospective specialists in the university educational environment. *Education*, 38, 284-290. DOI: 10.22616/RRD.29.2023.040.
- Tulowitzki, P., Krüger, M., & Roller, M. (2018). Education policies, the teaching profession and teacher training in Germany—The ever-evolving 16-piece mosaic. In R. Normand, L. Min, L. M. Carvalho, D. Andrade, & L. LeVasseur. (Eds.), *Education policies and the restructuring of the educational profession: Global and comparative perspectives* (pp. 71-87). Singapore: Springer Singapore. DOI: 10.1007/978-981-10-8279-5_6
- Üzüim, B., & Duruhan, K. (2020). Scrutinizing german education system in terms of its effect on social and cultural structure, employment and economy. *OPUS International Journal of Society Researches*, 15 (22), 801-822. DOI: 10.26466/OPUS.596969
- Yamada, R. (2013). Structural transformation of japanese higher education. In: Neubauer, D., Shin, J. C., Hawkins, J. N. (Eds), *The dynamics of higher education development in East Asia. International and development education*. New York: Palgrave Macmillan,. DOI: 10.1057/9781137347374_10

امیر رضانریمانی

استادیار گروه حکمرانی اقتصادی دانشکده حکمرانی دانشگاه تهران است. او دانش‌آموخته مدیریت منابع انسانی دانشگاه علامه طباطبائی است و کارشناسی و کارشناسی ارشد خود را از دانشگاه تهران در رشته مدیریت دولتی کسب کرده است. حوزه مطالعاتی وی مدیریت دولتی، حکمرانی، مدیریت منابع انسانی، ارزیابی و رتبه‌بندی دانشگاه، مدیریت آموزشی، مدیریت علم و فناوری، طراحی الگوی HSE در سازمان‌هاست. ایشان چندین مقاله و کتاب علمی دارد و به‌تازگی نیز کتاب *حکمرانی سبز به قلم ایشان منتشر شده است*.

رضا امیدفر

استادیار حکمرانی آموزش، دانشکده حکمرانی دانشگاه تهران و دانش‌آموخته مقطع دکتری و کارشناسی ارشد در رشته مدیریت آموزشی است. حوزه تخصصی و تمرکز پژوهشی ایشان در حال حاضر حکمرانی آموزش عالی، تعلیم و تربیت و توسعه پایدار است.

